

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMTINYS

2003 m. sausio 23 d.

Nr. 4 (533)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LR Prezidentui Valdui Adamkui
LR Seimo Pirmininkui Artūriui Paulauskui
LMA Prezidentui Benediktui Juodkai
LR Ministrui Pirmininkui Algirdui Brazauskui

Protestas

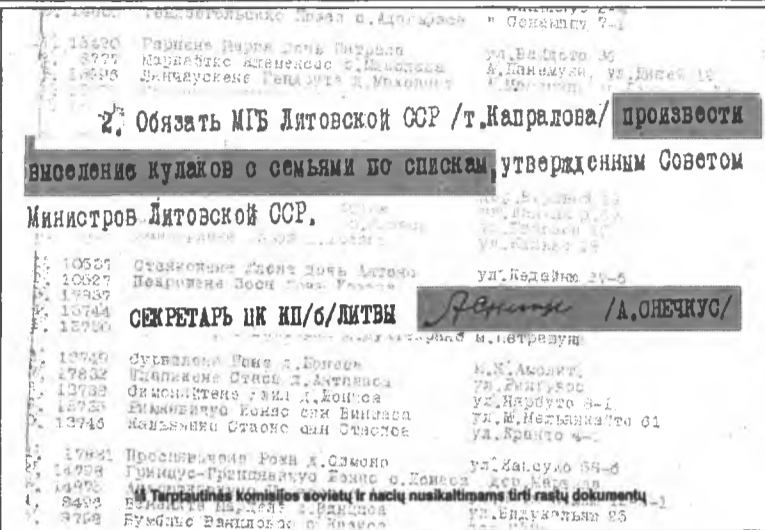
Dėl Mokslų akademijoje rengiamo A.Sniečkaus
100-ųjų gimimo metinių minėjimo

Mokslų akademijos Didžiojoje salėje 2003 m. sausio 25 d. organizuojama provokacinė "mokslinė" konferencija "Tauta, epocha, asmenybė", skirta A.Sniečkaus 100-osioms gimimo metinėms. Konferencijoje ketina dalyvauti sovietmečio akademikų, profesorių, daktarų "elitas" – J.Požėla, L.Šepetys, K.Meškauskas, K.Purvinskas, S.Lazutka, J.Kubilius ir kiti, kurie kūnu ir siela buvo penėti "šviesia komunizmo ateitimi", suaugę su savo "šeimininku" LKP (b) pirmuoju sekretoriumi A. Sniečkumi.

Dalis konferencijos daly-

vių jaunesni, bet, matyt, taip pat įgiję neišdildomus sovietinio mąstymo pradus. Visuomenę klaidina prie buvusios LKP, okupacinio režimo elito nuo Atgimimo pradžios prisiplakę ir į konferenciją pakviesti buvę politiniai kaliniai, apsimentantys "rezistencinės kovos" dalyviais: A.Bendinskas, S.Stunguryš, J.Žilinskas, G.Ilgūnas. Šioje konferencijoje taip pat pasirengęs dalyvauti besiblašantis filosofas "su plyta" A.Juozaitis.

A. Sniečkus - išdavystės įsikūnijimas, visą savo gyvenimą paskyręs siekiui sunaikinti Lietuvos valstybę, besa-

lygiškai ištikimai dirbęs svetimai valstybei, siekdamas, kad Lietuva būtų okupuota. Iki pat savo gyvenimo pabaigos A.Sniečkus bet kokiomis priemonėmis stengėsi stiprinti okupacinį režimą, beatodairiškai persekiodamas ir naikindamas tėvynainius ir savo artimuosius tapo didžiausiu nusikaltėliu mūsų šalies istorijoje.

A.Sniečkus – lietuvių tau-

tos budelis, Maskvos tironų liokajus, idėjinis komunistų fanatikas, pražudęs šimtus tūkstančių patriotų, laisvės kovotojų, mokytojų, ūkininkų, karininkų, mokslininkų ir kitų Lietuvos piliečių - turi sulaukti tik pasmerkimo, o ne nuopelnų nagrinėjimo. Vadinanti A. Sniečkų asmenybe - tai įžeisti kiekvieną padorų žmogų.

(keliamą į 2 psl.)

Kviečiame

Sausio 25 d. 10 val. (šeštadienį) Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijoje, įvyks mokslinė konferencija "Tauta, epocha, asmenybė", skirta 100-osioms A.Sniečkaus gimimo metinėms.

Kviečiame 9 val. 30 min. prie Mokslų akademijos (Gedimino pr. 3) buvusius politinius kalinius, tremtinius į protesto akciją-piketą paliudyti A.Sniečkaus "nuopelnų" Lietuvai. Turėti plakatų, transparantų.

Pratęskite "Tremtinio"

prenumeratą

Primename: paštas prenumeratą priima tik iki 15 d.

Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:

1 mėn. - 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuos 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Konferencija Laisvės gynėjų dienai

Konferencijos "Tremties ir rezistencijos atspindžiai lietuvių tautos sąmonėje" dalyviai

Sausio 13 d. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje vyko Kauno rajono moksleivių konferencija "Tremties ir rezistencijos atspindžiai lietuvių tautos sąmonėje", skirta Laisvės gynėjų dienai paminėti.

Į konferenciją atvyko rašytojas muziejininkas J.Sajauskas, literatūrologė D.Kuizininė, kultūros istorikas A.Vaičiūnas, Kauno r. kultūros, švietimo ir sporto skyriaus inspektorės D.Brazenė

ir J.Chudinskienė, Kauno r. savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos narė J.Celiešiūtė, mokytojai ir mokiniai iš Kauno miesto ir rajono mokyklų.

Plenarinį posėdį pradėjo gimnazijos direktorius V.Vitkauskas. Jis paprašė konferencijos dalyvius tylos minute pagerbti žuvusiuosius Sausio 13-ąją, pabrėžė jų žygdarbio svarbą, apžvelgė Lietuvos kelią į laisvę. Direktorius V.Vitkauskas teigė, kad didžiulė mūsų tautos dra-

ma neturi likti atmintyje vien kaip legenda ar daina, kaip apibendrintas prisiminimas – ji turi būti visapusiškai išanalizuota ir aprašyta. Tada mes būsime ir politiškai stipresni.

Su šiluma ir meile konferencijos dalyvius pasveikino gimnazijos 5 kl. moksleivių folkloro ansamblis, skaitovai. Visus sujaukino perskaitytos ištraukos iš partizano Juozo Lukšos-Daumanto laišku, partizanų eilėraščių, dainos.

(keliamą į 5 psl.)

Aktualios

■ Savivaldybių tarybų nariais išrinktų seimūnų viltys kandidatuoti į merus dūžta į Konstitucinio Teismo nutarimą, kad parlamentarai negali turėti dviejų mandatų.

■ Premjeras A.Brazauskas pasiūlė keisti referendumo dėl Lietuvos narystės Europos Sąjungoje sąlygas. Jis manęs, kad dabartinės sąlygos yra "per griežtos".

■ Išrinktasis prezidentas R.Paksas susitikimu su Valsybės kontrolės vadovybe pradėjo oficialius susitikimus su valstybės institucijų bei ministerijų vadovais.

■ Praėjusių metų pavasarį Vilniaus meras A.Zuokas ir tuometinis Kauno meras E.Tamašauskas pasirašė bendradarbiavimo sutartį ir deklaravo dviejų didžiausių šalies miestų jungimąsi į dipolį. Kauno savivaldybėje pristatytas dipolio Vilnius-Kaunas plėtros pasiūlymų projektas. Tačiau koks tas dipolis bus realiai?

■ Iš Naujosios sąjungos pasitraukęs G.Dalinkevičius suka socialdemokratų link. Valdančioji Socialdemokratinės koalicijos frakcija vienbalsiai pritarė G.Dalinkevičiaus prašymui priimti jį į šią frakciją.

■ Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atstovas supažindino kaliniegradiečius su geležinkelio bilietų pardavimo tvarka. Nuo liepos 1 d. Rusijos piliečiai, vyksiantys traukiniu per Lietuvos teritoriją, turės du kartus stoti į eilę prie bilietų kasų. Iš pradžių kasininkas tik užfiksuos keleivio paso duomenis ir elektroniniu paštu juos išsiųs į Lietuvos Respublikos ambasadą Maskvoje.

■ Rusijos spauda plačiai komentuoja Minske įvykusį Rusijos ir Baltarusijos aukščiausiosios valstybės tarybos posėdį, kuriame dalyvavo prezidentas V.Putinas. Per šias derybas pavyko grąžinti Rusijos ir Baltarusijos sąjungos kūrimo procesą "į konstruktyvias vėžes".

■ Jungtinės Amerikos Valsytijos telkia kariuomenę Irakui pulti. Karo veiksmų pagrindas turėtų būti Iraką inspektuojančių specialistų išvados dėl masinio naikinimo ginklo kūrimo programų ir jo sunaikinimo. JAV siūlo ir Lietuvai prisijungti prie galimų bendrų veiksmų Irake.

Atlyginimas už nusavintą turtą įmonių akcijomis

Pagal 2002 m. spalio 15 d. priimtą Nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pataisą pilietis iki 2003 m. balandžio 1 d. gali pareikšti arba pakeisti valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą. Jei pilietis iki tos dienos neapsispręs, tada atkūrimo būdą galės savo nuožiūra parinkti: į žemę – apskričių viršinkai, į pastatus – savivaldybių valdybos (merai). Tačiau ir po to bus galimybė tartis. O jei sprendimas bus priimtas per prievartą, tokį valstybės ar savivaldos institucijos sprendimą bus galima apskųsti administraciniam teismui per mėnesį nuo sprendimo įteikimo piliečiui dienos.

Galima prognozuoti, kad minėtos institucijos priverstinio sprendimo priėmimo būdu daugeliu atvejų pasirinks atlyginimo vertybiniais popieriais, t.y. įmonių akcijo-

mis, būdą. Šis atlyginimo būdas, jeigu Konstitucinis Teismas pripažins, jog piniginių kompensacijų mokėjimo terminų nukėlinėjimas neprieštarauja Konstitucijai, daugeliui bus tinkamiausias. Todėl paaiškinsime nuo 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusią atlyginimo akcijomis tvarką.

Atlyginimas piliečiams už išperkama nekilnojamąjį turtą valstybei nuosavybės teise priklausančiomis akcijomis vykdomas 3 etapais: pirmasis etapas prasideda 2003 01 01 ir baigiasi 2003 06 30, antrasis – 2003 08 01–2003 12 31, trečiasis – 2004 02 01–2004 06 30.

Piliečių prašymai atlyginti akcijomis priimami pirmuosius du mėnesius nuo etapų pradžios, t.y. iki 2003 02 28, 2003 09 30 ir 2004 03 30.

Piliečiai, turintys sprendimus dėl atlyginimo akcijomis, privalo kreiptis su nustatytos formos prašymu į Vals-

tybės turto fondą dėl atlyginimo už turėtą turtą. Prie prašymo pridedama sprendimo atlyginti vertybiniais popieriais (akcijomis) kopija, patvirtinta sprendimą priėmusios institucijos, arba šio sprendimo nuorašas, patvirtintas notaro.

Nurodyti dokumentai pateikiami asmeniškai Valstybės turto fonde (105 kab.) arba gali būti išsiųsti paštu įvertintu ar registruotu laišku adresu: Valstybės įmonei Valstybės turto fondui, Vilniaus g. 16, LT-2600 Vilnius. Ant voko taip pat turi būti užrašyta "Dėl atlyginimo akcijomis". Papildomos informacijos galite teirautis telefonu Vilniuje (8-5) 2684977.

Įmonės, kurių valstybei nuosavybės teise priklausančiomis akcijomis bus atlyginama piliečiams už valstybės išperkama išlikusį nekilnojamąjį turtą, pateikiamos lentelėje

Įmonės pavadinimas	Įmonės įstatinis kapitalas Lt	Atlyginti skirta valstybei tenkanti akcijų dalis		Atlyginti skirtų valstybei priklausančių akcijų		
		litais	%	skaičius	vertė Lt	vertė Lt*
AB "Lietuvos telekomas" 1 akc. nom. vertė – 1 Lt	814912760	81771702	10,03	81771702	1,30	0,96 (2003 01 03)
AB "Lietuvos jūrų laivinkystė" 1 akc. nom. vertė – 1 Lt	200901286	13214083	6,58	13214083	0,15	0,15 (2003 01 03)
AB "Rytų skirstomieji tinklai" 1 akc. nom. vertė – 1 Lt	492404653	24620232	5,00	24620232	1,05	0,74 (2002 12 24)
AB "Vakarų skirstomieji tinklai" 1 akc. nom. vertė – 1 Lt	405261782	20263088	5,00	20263088	1,05	0,74 (2002 12 24)

* - akcijos rinkos kaina Nacionalinėje vertybinių popierių biržoje lentelėje nurodytą dieną. Prekybos Nacionalinėje vertybinių popierių biržoje rezultatai nuolat skelbiami dienraštyje "Lietuvos rytas".

Jeigu kam nors kiltų klausimų, susijusių su kompensacijų išmokėjimu, miesto žemių grąžinimu, nuosavybės teisių į žemes atkūrimu, galite skambinti Rimantui Liakui tel. (8-613) 83703.

Lietuvos žemės savininkų sąjungos vicepirmininkas Rimantas LIAKAS

Protestas

(atkelta iš 1 psl.)

Prieštaravimų nebūtų, jei minėjimas būtų organizuojamas privačiai. Bet kai tai įžūliai daroma mokslininkų Mekeje už valstybės lėšas, tai jau sąmoninga provokacija ir tolesnis visuomenės pratimas aukštinti sovietų Lietuvos buvusius vadovus - tautos budelius ir išdavikus, mėginimas perrašyti istoriją.

Tai visai netinka Mokslų akademijai, nes A. Sniečkaus viešpatavimo metu pirmosiomis represijų aukomis tapo mokslininkai ir kultūros veikėjai.

A.Sniečkus pagal Kremliaus diktatorių nurodymus ir atsiųstų į okupuotą Lietuvą pasiuntinių Dekanozovo, Pozniakovo, Merkulovo ir kitų budelių direktyvas 1940 m. parengė "liaudies priešų" (mokytojų, karinin-

kų, mokslo ir meno veikėjų, kunigų, patriotiškai nusiteikusių inteligentų, ūkininkų) sąrašus, nurodydamas "suminti ir per tris dienas išardyti". Suimtųjų "išardymas" baigėsi masiniu trėmimu, kankinimais ir žūtimi. A.Sniečkus patologiškai ne kentė Bažnyčios, Nepriklausomos Lietuvos ir jos istorijos. Jo įsakymu buvo sunaikinti Lietuvos kunigaikščių paminklai, Kalvarijos Vilniuje ir Vepriuose, Trijų kryžių monumentas, nupjauti ir susprogdinti kryžiai pakele, vertingos istorijos ir kultūros knygos bibliotekose ir mokyklose ir kita. Ypatingą žalą padarė forsuta, prievartinė kaimo kolektyvizacija ir vienkiemų sunaikinimas.

Klusniai vykdydamas Kremliaus nurodymus jis savo iniciatyva naikino Lietu-

vos intelektualus, tautos patriotus, partizanus. Nuo sniečkiškojo-sovietinio teroro nukentėjo kas trečias Lietuvos gyventojas, nes buvo vykdomas suplanuotas tautos genocidas.

Mes tūkstančių A. Sniečkaus režimo aukų vardu protestuojame prieš šios konferencijos organizavimą ir reikalaujame, kad A.Sniečkui pagerbt konferencija Mokslų akademijoje 2003 m. sausio 25 d. būtų atšaukta.

Manome, kad ši konferencija žeidžia žuvusių ir mirusių nuo komunistinio teroro Lietuvos žmonių atminimą.

**LLK Sąjūdis
Jonas Čeponis
LLK Sąjunga
Jonas Burokas
LPKTS
Povilas Jakučionis
LPKTB
Antanas Stasiškis**

LGGRTC naujienos

■ Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Archyvinio vardinų skyriaus darbuotojai išleido tęstinio leidinio „Lietuvos gyventojų genocidas“ II tomo antrąją knygą. Joje pateikti duomenys apie 33 170 asmenų (pavardės K-S), patyrusių sovietinio režimo represijas. Be to, šioje, 2-ojoje, dalyje informacija apie asmenis yra žymiai išsamesnė ir tikslesnė negu 1998 metais išleistoje 1-ojoje dalyje, kadangi tuo metu dar nebuvo galimybių nuosekliai rinkti archyvinę medžiagą iš baudžiamųjų, operatyvinių ir tremties bylų. Palyginimui: 1-ojoje dalyje duomenys iš archyvinių dokumentų surinkti tik 10 proc. tremtinių ir 12 proc. politinių kalinių, 2-ojoje dalyje - 72 proc. tremtinių ir 30 proc. politinių kalinių. Taip pat rengiant šią knygą buvo panaudotos žmonių užpildytos anketos, surinktos 1999–2002 metais, vykdančios Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro atsiminimų rinkimo programą. Daug vertingos informacijos apie suimtuosius asmenis, be teismo išvežtus iš Lietuvos į Komijos lagerius buvo gauta iš Centro KARTA Lenkijoje, su kuriuo bendradarbiaujama nuo 1999 metų.

■ Gruodžio 19 d. LGGRTC Mokslo taryba patvirtino naują mokslinio tyrimo programą "Kultūrinio gyvenimo sovietizavimas Lietuvoje 1940–1990 m. ir jo pasekmės" (vadovas dr. A.Streikus). Patvirtintos ir kai kurios pagal šią programą vykdomos temos: "Sovietinės propagandos mechanizmo ypatumai Lietuvoje", "Sovietinė fotografija Lietuvoje" (apie sovietinio gyvenimo iliustravimą ir propagandą fotografijos priemonėmis), "Dvasinė priespauda ir sovietinių politinių struktūrų veikla naikinant tradicinę lietuvių tautos mentalitetą 1944–1953 m.". Numatyta išleisti ir dokumentų rinkinį "Ideologija ir kultūra okupuotoje Lietuvoje".

Be to, Mokslo taryba nutarė papildyti mokslinio žurnalo "Genocidas ir rezistencija" redakcinę kolegiją naujais nariais ir pasiūlyti tapti redakcinės kolegijos nariais dr. J.Tauberiui (Vokietija, Nordost institutas, Liuneburgas), dr. J.Jurkievičiui (Lenkija, Poznanės universitetas), S.Sužiedėliui (JAV, Milersvilio universitetas), prof. H.Strodiui (Latvija, Okupacijos muziejus), B.Makauskui (Lenkija, MA Istorijos institutas), K.Kangeriui (Švedija, Stokholmo universitetas), akad. A.Gaižučiui (Lietuvos mokslų akademija), K.Girniui ("Laisvoji Europa").

■ LGGRTC kartu su Vilniaus universiteto Klinikinės psichologijos katedra 2000 metų rugsėjo mėnesį pradėjo vykdyti tyrimų programą "Sovietų ir nacių okupacijų represijų psichologiniai padariniai Lietuvos gyventojams" (programos vadovė – prof. Danutė Gailienė), kurioje numatyta įvertinti nuo sovietų ir nacių represijų nukentėjusių Lietuvos gyventojų psichologinę būseną ir ilgalaikius sunkaus traumavimo padarinius. Tyrimo dalyviai atrenkami atsitiktine tvarka iš asmenų, kurie pripažinti nukentėjusiais pagal Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymą, taip pat buvę Afganistano karo dalyviai. Sudaroma Afganistano karo dalyvių duomenų bazė. Kontrolines grupes sudaro represijų nepatyrę tokio pat amžiaus žmonės.

Tyrimas atliekamas dviem būdais – apklausiant paštu ir individualiai susitinkant su tyrimo dalyviais. Gauta daugiau nei 1300 užpildytų klausimynų. Jau yra išanalizuoti dviejų tiriamų asmenų grupių tyrimų rezultatai – Afganistano karo dalyvių ir buvusių politinių kalinių. 2003 m. numatoma išanalizuoti ir apibendrinti visų tiriamų asmenų grupių tyrimo rezultatus.

■ Sausio 12 d. GRT departamento direktorius A.Anušauskas, Archyvinio vardinų skyriaus vadovė B.Burauskaitė ir programų specialistas J.Banionis Lietuvos Respublikos Seimo organizuotoje mokslinėje konferencijoje "Baltijos laisvė: Vakarų požiūris" skaitė pranešimus "Europos Parlamento rezoliucijos (1983 01 13) priėmimo aplinkybės", "Molotovo-Ribentropo pakto išviešinimas Lietuvoje ir kova už valstybingumą atkūrimą", "Lietuvos laisvės byla Vakaruose XX a. 8–9 dešimtmečiais".

Tą pačią dieną Seime buvo pristatyta LGGRTC kartu su LR Seimu lietuvių ir anglų kalbomis išleista A.Anušausko ir B.Burauskaitės knyga "Baltijos laisvė – Europos atsakomybė". ■ Į konferenciją, skirtą "45 pabaltijiečių memorandumui" paminėti, buvo atvykęs ir Rusijos disidentas Aleksandras Pavlovičius Lavutas. LGGRTC centro "Gyvosios atminties" programos darbuotojas vaizdo juostoje įamžino šio žymaus Rusijos disidentų prisiminimus apie ryšius ir bendrus darbus su Lietuvos disidentais, pamąstymus apie buvusių disidentų vietą dabartinėje visuomenėje.

(keliamą į 3 psl.)

LGGRTC naujienos

(atkelta iš 2 psl.)

■ 2003 m. LGGRTC Leidybos skyrius planuoja leisti daugiau sia mokslinius leidinius. Tai - Lauryno Jonušausko monografija "Lietuvos diplomatija egzilyje (1940-1990)", N.Maslauskienės "Aneksuotos Lietuvos administravimas 1940-1941 m." bei dvi kolektyvines monografijas: "Holokaustas Lietuvoje (1941-1944)" ir "Okupuotos Lietuvos istorija (1940-1990)". Skaitytojai sulauks ir dviejų Centro žurnalo "Genocidas ir rezistencija" numerių. Šis žurnalas prenumeruojamas. Jau rengiami spaudai geto kalinių atsiminimai "Su adata širdyje" (sud. T.Jafetas). Leidinys skiriamas Vilniaus geto likvidavimo 60-ųjų metų paminėjimui. Leidinį planuojame išleisti lietuvių kalba, bet jeigu sulauktume paramos, tikslingiausia būtų išleisti vieną leidinį lietuvių ir anglų kalbomis.

Atmintinos datos:

Sausio 16 d. sukanka 55 m., kai Ariogalos valsč., Pagausančio k., žuvo Kęstučio apyg. Vaidoto rinkt. vadas Jonas Čeponis-Tauragis ir kiti štabo nariai.

Sausio 17 d. sukanka 50 m., kai netoli Kelmės, K. Rūko sodyje, sunaikintas Jūros sr. partizanų štabas. Žuvo LLKS tarybos prezidento pirm. 3-iasis pavaduotojas, Jūros sr. vadas bei Vyčių sąjungos įkūrėjas Antanas Bakšys-Germantas, štabo viršininkas A.Jurkūnas-Valeras ir štabo narė Elena Gendrolytė-Balandė.

Sausio 26 d. sukanka 50 m., kai Panevėžio r., Šilgalio k., žuvo Rytų Lietuvos sr. štabo narys ir paskutinis Vyčio apyg. vadas Bronius Karbočius-Bitė, Algimantas ir jo adjutantas V.Mažeika-Vanagas.

Vasario 2 d. sukanka 55 m., kai Pilviškių valsč., Gulbiniškių k., išduoti žuvo VGPŠ viršininkas, Pietų Lietuvos sr. ir Tauro apyg. vadas Antanas Baltūsis-Žvejas bei štabo apsaugos partizanai J.Balsys-Dobilas ir P.Žaldaris-Šapalas.

Vasario 3 d. sukanka 50 m., kai Prienų miške žuvo Nemuno sr. vadas, LLKS prezidento pirmininko 2-asis pavad. kpt. Sergijus Staniškis-Litas.

Vasario 11 d. sukanka 50 m., kai Ramygalos apylinkėse žuvo LLKS visuomeninės dalies viršininkas, partizanų laikraščio "Prie rymančio Rūpintojėlio" redaktorius Juozas Šibaila-Merainis, Diedukas.

Užs. Nr. 001

Užsienio šalyse įvertino V.Adamkaus prezidentavimą

Dar taip neseniai Lietuva išdidžiai, kaip tarptautinį ordiną ant krūtinės, pasaulio tautoms demonstravo savo pakvietimą į NATO. Lyg ir visai neseniai labai garbingo amžiaus partizanas vyko į Vilnių padėkoti JAV prezidentui Dž.Bušui, paspausti jam rankos nuo visų kritusių ir nužudytų kovotojų už Lietuvos laisvę. Rodos, tik ką susijaudinusių konservatorių, buvusių politinių kalinių ir tremtinių grupė Seime stebėjo tiesioginę transliaciją iš NATO būstinės ir braukė ilgų ir sunkių darbo metų išspausimą prakaitą. O kai kas net ir ašarą.

Dabar belieka tik prisiminti "tą Lietuvą", kurią būtų galima pavadinti oficialiosios politikos arba tiesiog "Adamkaus Lietuva". Tokią ją savo padėkos laiškuose prisimena ir užsienio šalių vadovai, ne kartą susitikę ir dirbę su penkerius metus prezidentavusiu V.Adamkumi.

"Per pastaruosius penkerius metus Lietuvos Respublika sutvirtino savo tarptautines pozicijas, tapdama svarbiu saugumo stiprinimo bei draugiško visų valstybių bendradarbiavimo plėtrros regione veiksmu", - laiške V.Adamkui rašo Lenkijos vadovas Aleksandras Kvasnievskis. Jo vertinimu, Lietuva ir Lenkija sugebėjo sėkmingai įveikti istorines nuoskaudas ir sukurti visam regionui ir Europai pavyzdžiui tapusią partnerystę, kuri remiasi europinėmis demokratijos vertybėmis. Jungtinės Karalystės premjeras Tonis Bleiras savo laiške pažymi, kad prezidento V.Adamkaus vadovavimo valstybei metu Lietuva pakviesta į NATO ir Europos Sąjungą. "Tai - didžiulis pasiekimas", - rašoma laiške.

Ukrainos prezidento Leonido Kučmos laiške pabrėžiama, kad Lietuvos pakvietimas į NATO ir ES - pastarųjų metų šalies politinių, teisinių, ekonominių ir socialinių reformų įvertinimas. L.Kučma dėkoja už paramą Ukrainai ir pažymi, kad V.Adamkaus iniciatyva suaktyvėjo abiejų šalių bendradarbiavimas, pradėtos kurti bendros institucijos. "Esate geras Ukrainos draugas", - rašoma laiške Lietuvos vadovui.

NATO generalinio sekretoriaus Džordžo Robertsono laiške palankiai vertinama pažanga ir permainos Lietuvoje. "Jūsų ryžtas ir politinė išmintis buvo labai svarbūs valstybės integracijai į euroatlantines struktūras", - rašo jis.

Žinomo politologo, buvusio JAV prezidento Džimio Karterio patarėjo nacionalinio saugumo klausimais Zbignevo Bžezinskio laiške teigiama, kad 2002-ųjų metų pabaigoje gauti pakvietimai į NATO ir ES daugelį dešimtmečių lems Lietuvos ateitį. Laiškuose pabrėžiamas ne tik konstruktyvus dalykiškas bendradarbiavimas, bet ir nuoširdūs asmeniniai ryšiai su Lietuvos vadovu.

Ingrida VĖGELYTĖ

Įvykiai, komentarai

Maskva elgiasi kaip namie

Dar nespėjo nuskambėti naujojo prezidento inauguracinių iškilnių fanfaros, kai pradėjo pildytis skandalingojo Rusijos politikos Vladimiro Žirinovskio žodžiai, jog netrukus rusai laisvai vaikštinės po Lietuvos teritoriją, kaip dabar vaikšto Maskvoje po Gorkio parką. Tai tapo ypač akivaizdu po naujai išrinkto prezidento R.Pakso surengto susitikimo su užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų Lietuvoje akredituotais diplomatais. Jame R.Paksas pranešė, jog nuo šiol ypatingu nauju Lietuvos užsienio politikos akcentu bus glaudus bendradarbiavimas su Rusijos regionais. Tai reiškia, kad lemiamu momentu, kai Lietuva atsidūrė ant NATO ir Europos Sąjungos slenksčio, dideliu valdančiosios partijos džiaugsmu, Lietuva "atsigręžė veidu" Kremliaus bokštų pusėn. LNK televizija parodė nufilmuotus šio R.Pakso susitikimo su užsienio diplomatais kadrus. Daugelio jų veidai buvo pakankamai rūškani. Užtat švytėte švytėjo Rusijos ambasadorius J.Zubakovas. Ir kaip nesidžiaugsi, jeigu naujasis prezidentas aiškiai ir be jokių užuolankų pareiškė, kad Lietuvos ūkio plėtra vyksta tik dėl Rusijos rinkos, o ir į Europą privalome eiti tik per Rusiją bei kartu su ja. Taip pat aiškinama,

jog tik eksportas į Rusiją lemia mūsų ūkio suklestėjimą.

Kas diktuoja ne tik Lietuvos užsienio, bet ir vidaus ekonominę politiką, parodė ne tik R.Pakso paskelbta ypatinga naujos užsienio politikos kryptis, bet ir Vyriausybės posėdis, kuriame premjeras ir partijos vadas A.Brazauskas trumpai drūtai pareiškė: "Jukos" yra prieš". Taip A.Brazauskas paaiškino klusniems ministrams, kad "strateginis investuotojas" - Rusijos kompanija "Jukos" ir jos viceprezidentas Michailas Brudno vetavo Vyriausybės parengtą sprendimą. Juo buvo numatyta eiliniams Lietuvos piliečiams suteikti teisę važinėti dyzeliniu varomais automobiliais ir žiemą. Tačiau M.Brudno griežtai pasakė "ne". Mat, jo nuomone, mažesnis arktinio dyzelino akcizas gali pažeisti "Mažeikių naftos", tiksliau "Jukos", monopolį pilti į Lietuvos piliečių automobilius tik jų dyzeliną. Kaip liūdnai konstatuoja automobilių savininkai, visai nesvarbu, kad už lango šalta žiema, kuri tuos "Jukos" degalus paverčia tiršta koše. Anot politikos apžvalgininkės Rūtos Grinevičiūtės, eilinį kartą atkakęs į Lietuvą M.Brudno be skrupulų pademonstravo, kas yra šeimininkas Lietuvoje ir kad rusai neketina nė milimetriuku pailginti pavardžio, už kurio jie laiko Lietuvos Vyriausybę.

Ataka prasidės vasario pabaigoje?

Aukšti Pentagono pareigūnai nenorėdami skelbti savo pavardžių JAV NBC televizijai pranešė, kad karinė operacija prieš Irako diktatorių Sadamą Huseiną gali prasidėti po vasario 20-osios. Pasak Pentagono atstovų, karinei operacijai jau visiškai pasirengta ir tik laukiamas oficialaus prezidento Dž.Bušo įsakymo pradėti karo veiksmus.

Visai nesvarbu, kad Jungtinių Tautų ginkluotės inspektoriai paskelbė, jog Irakas tariamai sutikęs perduoti inspektoriams papildomų dokumentų apie turimą ginkluotę ir net sutikęs sudaryti irakiečių ekspertų grupes, "padėsiančias" JT inspektoriams ieškoti neva pamirštų cheminių ginklų raketų galvučių, kurias neseniai surado JT inspektoriai. Kartu Irakas atmetė pasiūlymą leisti ginkluotės inspektoriams iš sraigtasparnių stebėti įtartinus objektus, kuriuose gali būti paslėpti masinio naikintimo ginklai.

Beje, ne tik Vakarų, bet ir Rusijos spaudoje pasirodė pranešimų, jog karo galbūt būtų galima išvengti, jeigu Irako diktatorius Sadamas Huseinas savanoriškai emigruotų. Kalbama net apie valstybes, kurios galėtų suteikti diktatoriui prieglobstį. Tarp tokių valstybių pirmiausia minimos Libija, Sirija ir Baltarusija. Vienas gerai informuotas Rusijos savaitraštis teigia, jog amerikiečiai prašo Maskvos, kad ji prisidėtų prie S.Huseino savanoriško pasitraukimo. Esą jau numatytas ir konkretus planas, kad visa diktatoriaus šeimyna (apie 100 žmonių) turėtų būti išgabenta į Libiją. Kitais pranešimais, Maskva netgi sutiktų,

kad diktatorius su visa savo gimine ir artimaisiais bendražygiais atvyktų į Rusiją ir ten apsigyventų.

Vokietijos kancleris G.Šrioderis, kuris, kaip žinoma, yra aktyvus galimo karo Irake priešininkas, neslėpė savo pritarimo tokiai galimai įvykių eigai pareiškdamas, kad Huseino pasitraukimas į užsienį būtų bene geriausia išeitis. Gana įdomią poziciją paskelbė JAV gynybos ministras Donaldas Ramsfeldas. Jis sakė, kad Jungtinės Valstijos pritarė Sadamo Huseino emigracijai ir net nesistengė perduoti jo Hagos tarptautiniam karo nusikaltimų tribunolui, jeigu tai padėtų išvengti karo.

Paskutiniaisiais pranešimais, Baltųjų rūmų atstovas pranešė, kad visos galimybės kalbėti su Iraku jau išnaudotos. Tą patį pakartojo ir Didžiosios Britanijos premjeras Tonis Bleiras. Jis pareiškė, jog nepaisant to, ar JT Saugumo Tarybos narės - Rusija, Kinija ir Prancūzija - nepritaris Irako puolimui, JAV ir Didžioji Britanija vis tiek įvykdys savo misiją.

Nesnaudžia ir vadinamieji pacifistai, tai yra buvusios Sovietų sąjungos išlaikytinių "taikos šalininkų" likučiai. Pranešama, jog šiomis dienomis iš Londono į Iraką išvyks pirmoji savanorių grupė, kuri ketina tapti gyvuoju skydu saugant pagrindinius Irako objektus ir miestus nuo galimo JAV puolimo. Teigiama, kad tie savanoriai vyksta į Iraką už savo pinigų ir daugumą jų yra iš Anglijos, Airijos, JAV, Šveicarijos, Olandijos, Ispanijos, Naujosios Zelandijos ir Danijos.

Jonas BALNIKAS

Sausio 25 d. Lietuvos mokslų akademijoje organizuojama konferencija-diskusija "Tauta, epocha, asmenybė", skirta paminėti ilgamečio LKP CK pirmojo sekretoriaus Antano Sniečkaus 100-ąsias gimimo metines. Renginį organizuoja Mokslų akademija, Mokslininkų rūmai, Antrojo pasaulinio karo dalyvių komitetas ir LSDP klubas "Mokslas". Taigi kas tas A. Sniečkus, kurio garbei neseniai išleista knyga, o mokesčių mokėtojų pinigais išlaikoma Mokslų akademija rengia jo atminimui skirtą konferenciją?

Antanas Sniečkus – kas jis?

20 amžiuje Lietuvos valstybingumo ir tautos laisvės siekio aršiausias priešas buvo LKP CK pirmasis sekretorius A. Sniečkus, 34 metus valdęs Lietuvą. Nuo 1920 m. jis ištikimai tarnavo didžiarusiškajam imperiniam nacionalšovinizmui, buvo aktyviausias mūsų valstybės griovėjas, masinių savo tautiečių deportacijų organizatorius, tarpukario Lietuvos ekonominio potencialo naikintojas, Lietuvos inkorporavimo į SSRS ir sovietinės santvarkos Lietuvoje įtvirtinimo pagrindinis iniciatorius. Jo nusikaltimų Lietuvai sąrašas didžiulis.

A. Sniečkus Maskvoje, Kremliaus priegose, pradėjo trauktis apie 1920 m. Iki 1926 m. gyveno SSRS, kur ruošėsi diversiniam darbui. Nuo 1926 iki 1930 m. kaip Maskvos agentas darbavosi Lietuvoje. 1930 m. suimtas ir nuteistas 15 metų. 1933 m. iškeistas į lietuvių politinius kalinius Rusijoje. 1936 m. vėl atvyko į Lietuvą dirbti diversinio darbo. 1939 m. suimtas ir nuteistas 8 metams.

Sovietams pirmą kartą okupavus Lietuvą, 1940 06 18 A. Sniečkus išėjo iš kalėjimo ir buvo paskirtas Lietuvos valstybės saugumo departamento direktoriumi. Nuo 1940 08 15 iki mirties (1974 01 22) – LKP CK pirmasis sekretorius. Aktyviai reikėsi organizuojant vadinamuosius "Liaudies seimo" rinkimus (1940 07 14), suorganizavo teroro atmosferą prieš tuos rinkimus.

Antivalstybinė veikla

Aršią priešvalstybinę veiklą A. Sniečkus pradėjo 1940 07 07 patvirtindamas "Priešvalstybinių partijų ir kito vadovaujančio sąstato likvidacijos paruošiamųjų darbų ir operatyvinės likvidacijos" planą. Pagal tą planą prieš rinkimus visoje Lietuvoje buvo suimta daug žymių visuomeninių veikėjų, kurie visiems laikams dingo saugumo požemiuose.

"Liaudies seimo" posėdyje (liepos 22 d.) A. Sniečkus kalbėjo: "Liepos 21-oji, lie-

pos 22-oji – štai dienos, kurios niekad neišdils iš mūsų tautos atminties, štai datos, kurios ženklina reikšmingiausią visos mūsų ilgos ir garbingos istorijos posūkį – posūkį nuo vergijos ir beteisiskumo į laisvę, gerovę ir laimę. (...) Vykdydamas liaudies valią, seimas tarė, kad nuo šiol Lietuva yra Tarybų Socialistinė Respublika. Seimas įstatymiškai išreiškė mūsų seną liaudies troškimą, priimdamas deklaraciją apie Lietuvos įstojimą į TSRS ir kreipdamasis į Aukščiausiąją Tarybų Sąjungos Tarybą su prašymu priimti Lietuvą sąjungine respublika į TSRS sudėtį."

Pardavęs Lietuvą Stalinui, A. Sniečkus tapo dažnu Kremliaus meniu ir kuluaru svečiu, racionalia kaimiečio mąstysena sugebėjo prisitaikyti prie daugelio blogio imperijos valdovų kaprizų ir todėl iki gyvenimo pabaigos "nebeiškrito iš žaidimo".

Trėmimų ir žudynių organizatorius

A. Sniečkus buvo 1941 m. birželio 14-19 d. vykdytų pirmųjų masinių lietuvių trėmimų į Sibirą iniciatorius. Jis tiek įsijautė į savo tautiečių budelio vaidmenį, kad į Sibirą ištrėmė ir savo brolių su šeima, kur šis ir žuvo. Siaubo apimta Sniečkaus motina su artimaisiais 1944 m. pasitraukė į Vakarus, išsižadėjo sūnaus ir prakeikė jį už tautos naikinimą.

Pirmosiomis SSRS ir Vokietijos karo dienomis iš Lietuvos besitraukiantys sovietai Lietuvoje įvykdė daugybę nusikaltimų. Kraupiausias iš jų – Rainių žudynės 1941 m. birželio 25-26 naktį. Tą naktį Rainių miškelyje buvo siaubingai nukankinti 76 nekalti žmonės. Žudynes organizavo A. Sniečkaus bendražygiai Domas Rocius, Petras Raslanas, Nachmanas Dušanskis ir kt. budeliai. Išaiškėjus nusikaltimui, A. Sniečkus budelių nepasmerkė, tik papriekaištavo jiems, kad "darbą" atliko neprofesionaliai ir nesugebėjo nusikaltimo nusišlėpti. Vėliau, antrosios

okupacijos metais, A. Sniečkus su minėtais nusikaltėliais (išskyrus Rocių, kuris žuvo 1943 m.) dirbo ranka rankon, net nepabandė jų nubausti už nusikaltimą žmogiškumui.

Kiekvienas bolševikas privalėjo būti melo virtuozas. Toks buvo ir A. Sniečkus. Norėdamas Rainių žudynių organizatorius išteisinti, jis Maskvoje parengė ir 1942 m. iš lėktuvų virš Žemaitijos išbarstė lapelius "Kas tie "bolševikų kankiniai". Tuose lapeliuose dėl žudynių kaltino hitlerininkus, kaip vėliau dėl Katynės žudynių, kur buvo nužudyti tūkstančiai lenkų karininkų, taip pat buvo apkaltinti hitlerininkai.

Antrą kartą bolševikams okupavus Lietuvą, 1944 m. vasarą A. Sniečkus su svita grįžo į Vilnių ir tuoj pat pradėjo stiprinti sovietų valdžią – išplėtė raudonąjį terorą prieš tautą. 1944 m. rudenį Lietuvoje prasidėjo partizaninis pasipriešinimas okupantams, kuris netrukus peraugo į ilgalaikį nuožmų partizaninį karą, siutinusį Staliną. Prisibijodamas Stalinui, A. Sniečkus tapo didžiausiu partizanų priešų, pasikvietė į Lietuvą gen. P. Vetrovo galvažudžių diviziją ir sankcionavo jos siaubingus nusikaltimus. A. Sniečkaus iniciatyva kovai su partizanais, kaimo žmonių terorui ir deportacijų vykdymui buvo organizuoti sribų būriai. Su A. Sniečkaus palaiminimu gąsdinti žmones sribams buvo pavesta miestelių aikštėse viešai niekinti žuvusių partizanų kūnus. Tokia niekšybė buvo vykdoma tik Lietuvoje.

"Nuopelnų" grandinė

Pažadėjęs Stalinui greitai užgniaužti partizaninį pasipriešinimą, A. Sniečkus pokario metais kasmet vykdė masines tautiečių, ypač kaimo žmonių, deportacijas. Kovai su partizanais A. Sniečkus į Lietuvą išsikvietė diversijų specialistą mjr. A. Sokolovą, padėjo jam organizuoti smogikų būrius. Tenka pripažinti, kad būtent A. Sniečkaus pastangomis Lietuvoje

buvo nuslopintas partizaninis pasipriešinimas.

N. Chruščiovo "atšilimo" metais daug lietuvių buvo paleista iš GULAG'ų ir tremties. A. Sniečkus pasirūpino, kad nemažai daliai katorgininkų būtų neleista grįžti į tėvynę. Jie prieglobsčio turėjo ieškoti kitose respublikose arba visam gyvenimui likti Sibire. Iš visų sovietinių respublikų valdovų toks "humanistas" tebuvo tik A. Sniečkus!

A. Sniečkaus "nuopelnų" reikia laikyti ir mūsų tautiško pagrindo – kaimo sunaikinimą. 1948 03 20 A. Sniečkaus iniciatyva LKP(b) CK ir LSSR MT priėmė nutarimą "Dėl kolektyvinių ūkių organizavimo Lietuvos TSR". Kolektyvizacija privalėjo sugriauti tarpukario Lietuvoje pasiektą aukštą žemės ūkio gamybos lygį ir taip sunaikinti partizanų atramos bazę. Drastiškais priemonėmis A. Sniečkui pavyko visa tai pasiekti. 1952 m. LKP VII suvažiavime A. Sniečkus konstatavo, kad sovietų Lietuvoje nugalėjo kolūkinė santvarka. Ši santvarka nugalėjo todėl, kad per tuos ketverius metus kaime buvo vykdomas raudonasis teroras, masiškai tremiami žemdirbiai ir naikinama "buožių klasė". Kolektyvizacijai nugalėjus, Lietuvos žemės ūkio gamyba buvo nublokšta iki tuometinio SSRS lygio – žemiausio Europoje. Daug metų po kolektyvizacijos "laimėjimo" kaimo žmonės gyveno skurdžiau nei baudžiavos laikais.

Peržvelgėme tik nežymią A. Sniečkaus "nuopelnų" dalį – ledkalnio viršūnę. Jo pastangomis bolševikinių okupacijų metais Lietuva neteko beveik trečdalis gyventojų. Už tuos nuopelnus KGB generolas socialistinio darbo didvyris A. Sniečkus buvo apdovanotas 11 sovietinių ordinų, iš jų net 8 – Lenino. Aršiausiam tautos duobkasiui buvo deramai atlyginta.

2000 m. vasarą Vilniuje Tarptautinis visuomeninis tribunolas komunizmo nusikaltimams įvertinti pasmerkė pragaištingą komunizmo ideologiją, Komunistų partiją ir jos organizatorius, kurie daugelį metų visame pasaulyje vykdė plataus masto nusikaltimus žmonijai ir žmogiškumui. Pasmerkėtų kategorijai priklauso A. Sniečkus ir nemažai jo bendražygių, uoliai tarnavusių okupantams ir naikinusių savąją tautą.

Kazys
BLAŽEVIČIUS

Komunizmo nostalgija

Pagal tarptautinius įstatymus, nusikaltimai žmonijai neturi senaties. A. Sniečkaus pasirašyti dokumentai žmonių areštams, tremčiai, savo tautos genocidui nepateisunami. Nusikaltėlio teisintojai tampa nusikaltimų bendrininkais. Ar pagalvoja apie tai mokslinės konferencijos dalyviai? Vertinant A. Sniečkaus veiklą negali būti pamirštas ir draudimas paleistiems Lietuvos patriotams grįžti į tėvynę.

Tik praradę garbę ir sąžinę individai gali gerbti asmenį, kaltą dėl šimtų tūkstančių žmonių kančios, prakeiktą motinų, netekusių savo vaikų, prakeiktą jo paties motinos. Matyt, visų tų akademikų, profesorių, habilituotų daktarų neįaudina motinų prakeiksmai. Komunizmo nostalgija stipresnė už pagarbą Motinai, Tiesai, Tėvynei.

Pradedantiems savo sambūrio programą komunistinės nostalgijos apimtiems dalyviams siūlome atsiversti E. Grunskio knygos "Lietuvos gyventojų trėmimai 1940-1941, 1945-1953 metais" (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius, 1996 m.) 108 puslapį ir susipažinti su Lietuvos gyventojų trėmimų organizatorių ir vykdytojų portretų galerija, kurioje puikuoja ir A. Sniečkus. Ar jie nesijaus nuskriausti, kad ten nėra jų portretų? Deja, tikėtina.

Mes kviečiame visus Lietuvos žmones būti budrius, neleisti atgaivinti komunistinės ideologijos, kainavusios pasauliui daugiau kaip 100 milijonų žmonių gyvybių, trečdalį ir mūsų tautos. Niekas taip neskatina nusikaltėlių kaip nebaudžiamumas. Po Sniečkaus galime laukti Stalino, Hitlerio, Berijos ir kitų kruvinių žmonijos nusikaltėlių pateisinimo konferencijų, kuriančių galimybę iškilti naujiems sniečkams, paleckiams, gedvilams ir kitoms atmatoms, parduodančioms savo tėvynę.

Jonas Čeponis
LLKS prezidiumo
pirmininkas
Algirdas Blažys
Lietuvos Sąjūdžio
tarybos pirm.
pavaduotojas
Pranas Pocius
LPKTS Panevėžio sk.
pirmininkas
Zenonas Gailiūšis
LVRKSS Panevėžio sk.
pirm. pavaduotojas

Konferencija Laisvės gynėjų dienai

(atkelta iš 1 psl.)

Pranešimą "Rezistencijos tema lietuvių egzilio literatūroje" skaitė literatūrologė D.Kuiziniene. Apie partizanų slapyvardžius, jų kilmę pasakoją rašytojas muziejininkas J.Sajauskas. Pirmąją konferencijos dalį atsiminimais apie tremtį baigė kultūros istorikas A.Vaičiūnas.

Vėliau konferencijos dalyviai apsilankė gimnazijoje įrengtame J.Lukšos-Daumanto muziejuje ir Lietuvos ir užsienio lietuvių rezistencijos studijų centre.

Antroje konferencijos dalyje moksleiviai dirbo istorijos ir literatūros sekcijose, skaitė literatūrinius istorinius rašinius "Lietuvių kovų už laisvę, kariuomenės bei netekusių istorijos" tema, kalbėjo apie lietuvių tautos rezistenciją, analizavo rezis-

tentų ir egzodo rašytojų kūrinius.

Aptardamos literatūros ir istorijos sekcijų darbą mokytojos pasidžiaugė moksleivių nuoširdumu, noru kalbėti apie tai, kas mums, lietuviams, reikšminga ir skaudu. Gimnazijos direktorius V.Vitkauskas apdovanojo konferencijoje dalyvavusius moksleivius ir jų mokytojus, palinkėjo ir toliau domėtis tautos istorija, jos praeitimi.

Kauno r. kultūros, švietimo ir sporto skyriaus inspektorės J.Chudinskienė ir D.Brazienė pasidžiaugė gražia idėja surengti konferenciją, palinkėjo mokytojams ir moksleiviams prasmingų darbų, dalyvauti ir ateityje rengiamose konferencijose.

Garliavos Juozo Lukšos
gimnazijos mokytoja
Danutė JUKNEVIČIENĖ

Lietuvos ir užsienio lietuvių rezistencijos studijų centre

Atminimas

Ar Poeto atminimui atsiras vietos Kaune?

Praejusią vasarą palaidojome Kauno miesto garbės pilietį, vieną žymiausių Lietuvos poetų, mūsų tautos dainų Bernardą Brazdžionį. Mes, ginkluotojo pasipriešinimo kariai, gerai žinome, kas mums yra Poetas. Jis nusipelnė ne tik kaip poetas, bet ir visų tautiečių didžiausios pagarbos. Todėl jo vardą turi turėti gatvė, pavadinta viena iš svarbiausių Kauno gatvių. Siūlome Taikos prospektą pervadinti poeto Bernardą Brazdžionio vardu.

Atvykai. Jis daug metų gyveno gatvėje, čia gimė brandžiausi jos posmai, čia 1940-1941 m. vietų saugumiečių buvo sekama, esančio šioje gatvėje, ma pasitraukė į Vakarų Europą.

Šiandien, beveik kiekviename mieste, gatvėje atsirado gatvių Taikos vardu. Tai buvo švento taikos variklio, nes lietuvių tautai dar nebuvo pasibaigęs. Priešin-

gai, prasidėjo kruvinas partizaninis karas ir truko 10 metų.

Minėtos gatvės pervadinimas B. Brazdžionio prospektu gražiai įsikomponuotų į tos Kauno dalies gatvių pavadinimus - ten pat yra V.Krėvės prospektas, J.Basaniavičiaus ir A.Baranausko gatvės. Dabartiniai Taikos prospekto gyventojai turėtų didžiuliuoju, kad gyvena poeto Bernardo Brazdžionio prospekte, nes gatvė, pavadinta šiuo vardu, būtų viena pirmųjų mūsų šalyje.

Alfonsas Žaldokas
Lietuvos 1941 m. birželio sukilėlių sąjungos pirmininkas
Vytautas Balsys
Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio štabo viršininkas
Antanas Lukša
LPKTS valdybos pirmininkas
Antanas Paulavičius
Lietuvos vietinės rinktinės karių sąjungos pirmininkas

"Kulka Dievo širdy"

Elvyra ŽEIŽIENĖ

Taip pavadintas rašytojo Roberto Keturakio romanas apie pokario rezistencinę kovą. Jis buvo pristatytas Kaune, LPKTS būstinės salėje, "Sūduvos" kraštiečių sueigoje. Pasak šios draugijos vadovo literato Albino Slavicko, nors jau turime nemažai leidinių, kuriuose išsamiai vaizduojamas šis laikotarpis, tačiau knygoje "Kulka Dievo širdy", skirtingai nuo kitų, gvildenamos tos ištakos, iš kur atsirado ištvermė iškęsti pragariškas kančias, kovos sunkumus, išdavysčių skaudumą ir tardymų siaubą. Romane vaizduojama jaunuolio - Gimnazisto - veikla rezistenciniame po-

mūsų motinų maldos ir kreipimasis į Tave mirties valandą. Mūsų auka - visa Tėvynė, stumiama į pragarus, klaidinama ir gundoma, raudanti ir tylinti, kaip tyli juodas akmuo Nemuno giliausioje sietuvoje..."

Knygoje šviesiai su meile žvelgiama į žmones, atsisakiusius asmeninės laimės, patogaus gyvenimo, mokslo ir paėmusius į rankas ginklą, idant, kaip sakoma Beržo ir Gimnazisto dialoge, šiandieną pasėta dabartis užaugtų rytoj... Ypač pagarbiamai romane vaizduojama moteris - Motina, draugė, bendražygė. Antra vertus, šiandieną turime ir kitą "kūrinį" - Ma-

Poetas R.Keturakis - mūsų svečias

Zenono Šiaučiulio nuotr.

grindyje 1946-1950 metais. Šis romanas 2001 m. laimėjo antrąją premiją išėjimo laikraščio "Lietuvos balsas" literatūriniam konkurse.

Anot knygos autoriaus R.Keturakio, šiame kūrinyje istorinių sąsajų su Lietuvos partizaninio sąjūdžio įvykiais nėra daug, autoriui svarbesnės dramatiškų lūžių pasekmės žmogui. Romano veiksmas vyksta mieste ir kaime, partizanų stovyklose, tardymo kabinetuose ir mirtininkų vienutėse.

Rašytojas sakė, jog šį kūrinį rašė nerimaudamas, kad mūsų laikas, masinės kultūros suklestėjimas sugebėjo išugdyti skaitytoją, kuriam patrauklesnis asmenybės išorinis spindesys. Jam rūpėjo pažvelgti į jauno studento sielos gelmes ieškant atsakymo į klausimą, kokia galia išlikome pragaro dugne.

Šiurpuliais eina kūnas skaitant partizanų maldą slaptose kovos draugų šermenyse, troboje degant žvakelėms ir tvyrant mirties kvapui bei pavojaus nuojautai. Nepaisant to, malda rami, pilna atgailos ir vilties. Šiame pokalbyje su Viešpačiu juntama visa partizaninės kovos esmė, jų aukos prasmė.

"Mūsų auka - štai šitos tylinčios širdys ir mūsų sugrūbusios sielos,

riaus Ivaškevičiaus romaną "Žali", kuris pasirodė tuo pat metu kaip ir knyga "Kulka Dievo širdy". Jame taip pat vaizduojamas pokario laikotarpis, o iš partizaninės kovos stengiamasi iškapstyti vien tik purvinių detalių. Jaunas autorius viename interviu prisipažino, jog tai - jo vaizduotės vaisius, taip jam rūpėjo šokiruoti visuomenę. Deja...

Romanas "Žali" buvo akimirksniu išverstas į užsienio kalbą ir nugabentas į tarptautinę Frankfurto knygų mugę.

Nemanau, jog šalies vadovo patarėja, Bodaibo kaimelyje gimusi tremtinė, būtų leidusi pasaulio akivaizdoje dar kartą sutripyti šiuos šventus dalykus... Tuo rūpinosi jie, užaugę šeimose, kurių tėvai paliko kulkas Dievo širdy, sekė ir išdavinėjo bei tardė laisvės kovų dalyviai, trėmė motinas, vaikus, senelius. "Eisim ubagai ir surinksim lėšų filmo apie partizanines kovas kūrimui", - sakė knygos pristatyme dalyvavęs 1941 metų tremtinys, Maironio giminitis Mindaugas Babonas.

"Tu nori pasakyti, kad dabartis pasėjama šiandien, o užauga rytoj?" - tai Gimnazisto ir partizano Beržo pokalbis.

Taigi ir šiandien sėjame ateitį...

Kapitono žūtis

Šįmet sukanka 55 metai nuo Vaidoto štabo sunaikinimo

Jau visuose buvusios Raseinių aps. kampeliuose kilo paminklai ir paminklėliai, kryžiai ir kryželiai, bet dar niekas nežinojo buvusio Lietuvos kariuomenės kapitono, vieno iš šio krašto Lietuvos partizanų kovos organizatorių Juozo Čeponio žūtis vietos ir datos. Žmonės, o vėliau ir spauda bei literatūra nurodydavo tris variantus. Pirmasis – Ariogalos valsč. Pagesaičio k. 1948 m. sausio 16 d. Lietuvos partizanų vadas J.Žemaitis-Vytautas Vilniaus saugumo rūsiuose savo parodymuose parašė, kad J.Čeponis žuvo 1948 m. vasario mėn. Ariogalos r. Pamituvio kaime. Zenonas Jokimas, kurio sodyboje buvo įsikūręs Vaidoto rinkt. štabas, nurodė dar ankstesnę datą – 1947 m. gruodžio mėn. Jis nurodė ir kitą žūtis vietą – Ariogalos valsč. Pagausančio k. Beje, pats Z.Jokimas mirė vagone vežamas į lagerius 1948 m. Jo kūnas buvo iškeltas Akmolinsko stotyje.

Juozas Čeponis turėjo kitą pavardę negu jo tėvai ir sesuo. Prieškario metais ne vienas Lietuvos karininkas keitė sulenkintas pavardes į lietuviškas. Taigi ir Juozas Ščepavičius tapo Juozu Čeponiu.

Grįžęs į tėviškę Juozas tuoj pat ėmėsi antiokupacinės veiklos. Jis buvo Lietuvos laisvės armijos Raseinių aps. vadas ir 1944 m. liepos 22 d. pasirašė įsakymą LLA kuopų ir būrių vadams: "LLA nariams pasitraukti iš Lietuvos teritorijos ir nutraukti ryšį su savo daliniais griežtai draudžiama, pasitraukimas be ryšio bus laikomas dezertyravimu ir priesaikos sulaužymu. (...) Tuojau pat suorganizuoti LLA Vanagų būrius, kiek galima didesnius, kurie veikia kuopų vadų numatytuose rajonuose, juose įsitvirtindami, palaikydami ryšius su apylinkės štabu. (...) Susidarius sunkumams ryšį palaikyti ar jam visai nutrūkus su apylinkės štabu, kuopų vadams veikti savo iniciatyva palaikant ryšį su kaimyninėmis kuopomis ir stengtis atkurti ryšį su apylinkės štabu."

Šis įsakymas analogiškas LLA vyr. vadovybės liepos mėn. išleistam dokumentui. Šiuo pagrindu ir kūrėsi pirmosios LLA apygardos, vėliau keitusios pavadinimus, tačiau išlaikiusios pagrindines nuostatas. Iš šio įsakymo matome griežtą Žemaitijos partizanų vadų poziciją legalizacijos atžvilgiu. Tauro, Dainavos, Aukštaitijos partizanai galėjo pasirinkti, bet Žemaitijoje tai buvo laikoma priesaikos sulaužymu ir dezertyravimu.

Pokario metais Žemaitijoje susiklostė tokia padėtis, kad partizanams vadovavo ne aukšti buvusios Lietuvos kariuomenės karininkai, bet leitenantai, kapitonai. Pirmuoju jungtinės Kęstučio apyg. vadu tapo aviacijos ltn. Juozas Kasperavičius. Kaip tik šiame štabe buvo leidžiamas apygardos laikraštis "Laisvės varpas". Deja, 1947 metų balandžio mėn. dėl išdavystės viename bunkeryje žuvo apygardos vadas ir jo adjutantas jurbarkietis Albinas Biliūnas-Džiugas, kitame buvo suimtas apygardos propagandos sk. viršininkas, irgi jurbar-

kietis Petras Paulaitis-Aidas.

Su šiomis netektimis bent jau netiesiogiai buvo susijęs ir tolesnis J.Čeponio likimas. Vaidoto rinkt. vadovybei buvo pavesta rūpintis spaustuvių įrengimu, "Laisvės varpo" leidyba. 1947 m. rugpjūčio mėn. ryšininkas J.Gudzinskas iš Kauno atvežė spaustuvinę įrangą ir "Laisvės varpas" vėl buvo leidžiamas. Deja, ir šį štabą gana greitai pasiekė MGB pinklės. Štai kaip šį susidorojimą prisimena bunkeryje buvęs Eugenijus Kupstys:

"Tą dieną jie visi trys buvo bunkeryje: Čeponis su Svajūnu ir ryšininkas siuvėjas Mileris, dar jaunas vyras. Pastarasis čia neseniai, gal apie mėnesį, lindėjo. Dažnai pas juos įlisdavau, padėdavau spausdinti.

Tą dieną atsėdau virtuvėje už stalo ir... padėjau šaukštą – pamačiau, kad namas jau apsuptas.

Į virtuvę suvirto baltai apsirengę kareiviai. Su jais majoras, kalbant lietuviškai. Iškart paklausė: "Kur bunkeris? Sakykit, kol nevēlu!" Šeiminkė Rozalija Jokimienė atsakė: "Nėra pas mus jokio bunkerio". Tuoj mus uždarė į kampinį kambaryuką, o majoras prigrasino: "Jei mūsiškių nors vienas žus, žus vienas iš jūsų šeimol!" Pasklidę po visą namą pradėjo verst, ieškot – krata daryt. Namo viduryje buvo gal 3 metrų pločio sandėliukas rąstų sienomis, su bulvių aruodu. Už aruodo – pertvara. Gul-tai su patalyne įrengti tarpusienyje, o po bulvėmis – bunkeris. Grindų tarp virtuvės ir "gerojo" trobos sandėliuko iki namo sienos nebuvo – plika asla. Jie pradėjo kasti palei sandėliuko sienos pamatą, ties tuo aruodu smagais badyti. Badė, badė ir... įdūrė į tuštumą – pataikė į bunkerį. Tada su-puolė kastuvais kasti. Prikasus lentinę bunkerio sieną (bunkeris apie metrą buvo įgilintas į žemę) pasigirdo šūvis, o po jo sprogimas. Praėjo gal 15 minučių. Įgula pradėjo atsargiai grįžti į trobą. Kareivių buvo labai daug. Vėl pasirodė tas majoras. Mane ir Stefutę Jokimaitę nusivarė ant aukšto. Į bunkerį nuo aukšto per lubas buvo padarytas įėjimas, uždaromas dangčiu, įleidžiamas sulig lubų paviršiumi ir visai nepastebimas. Sprogimas tą dangtį nubloškė... Ant aukšto, prie atviros landos, kareiviai su paruoštais ginklais... Pasiėmęs žibintą įlipau. Po sprogo čia dar buvo pilna dūmų. Čeponį radau be sąmonės, jis silpnai dejavo. Jam virš smilkinio prie kaktos galva ir veidas buvo sudraskyti. Svajūnas su atkištu pistoletu (tai jis į galvą šovėsi...) – irgi be sąmonės. Kai paėmiau iš jo rankos pistoletą, sumurmėjo, lyg bandė kažką pasakyti ir... nutilo. Trečiasis – ryšininkas Mileris – nerodė jokių gyvybės ženklų."

J.Čeponio kūnas buvo atvežtas į Raseinius, tačiau pažįstami sugebėjo jį pavogti iš stribų ir palaidoti Raseinių kapinėse. Jau Nepriklausomybės laikais jis buvo perlaidotas prie savo kovos draugų.

Vytautas KVEDYS

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentu vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Bronė Žalienenė-Paliūnaitė, rėmėja, Jonišio aps. ir valsč. 1945-1950 m.

Antanas Žašinas (po mirties), pogr. organ. narys, Mažeikių aps. Akmenės valsč. 1940-1941 m.

Adomas Žemelis (po mirties), partizanas, Kretingos aps. ir valsč. Skirmanto būrys 1945-1948 m.

Antanas Žėkas, rėmėjas, Panevėžio aps. ir valsč. 1945-1952 m.

Elena Žilėnienė-Skipitytė, rėmėja, Šiaulių aps. Radviliškio valsč. 1945-1948 m.

Justinas Žilinskas (po mirties), partizanas, Kretingos aps. Kulių valsč. 1944 10 – 1944 12

* * *

Juozapas Andrijauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų aps., Imbrado valsč. 1941 06 22-28

Jonas Andruška (po mirties), ryšininkas, Telšių aps. Žarėnų valsč. 1944-1945 m.

Vincas Begonis (po mirties), sukilimo dalyvis, Trakų aps. Kaišiadorių valsč. 1941 06 22-28

Vilgelmas Berdikšlis, ryšininkas, Švenčionių aps. Ignalinos valsč. 1947-1949 m.

Antanas Bernotas (po mirties), partizanas, Švenčionių aps. Tverėčiaus valsč. 1944 07 – 1944 11

Mykolas Kęstutis Beržanskas (po mirties), partizanas, Kėdainių aps. Krakų valsč. 1944-1945 m.

Vincas Vytautas Bikulčius, karys, Zarasų aps. Dusetų valsč. 1944 07 – 1944 10

Zosė Byrienė-Maigytė, ryšininkė, Utenos aps. Kuktiškių valsč. Liūto rinkt. Tigro būrys 1944-1950 m.

Monika Bleizgienė-Benedikaitė, ryšininkė, Lazdijų aps. ir valsč. Dainavos apyg. Gruodžio, Sakalo būriai 1944-1951 m.

Konstantinas Bogdanas, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15

Konstantinas Budreckas (po mirties), partizanas, Tauragės aps. Šilalės valsč. 1944-1947 m.

Viktoras Butkus (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Kelmės valsč. Kęstučio apyg. 1944-1945 m.

Aleksandras Čelutka, ryšininkas, Šiaulių aps. Radviliškio valsč. 1944-1947 m.

Alfonas Algirdas Čepys, sukilimo dalyvis, Mažeikių aps. Sedos valsč. 1941 06 22-28

Gubertas Dailydė (po mirties), partizanas, Švenčionių aps. Saldutiškio valsč. Margio būrys 1944-1945 m.

Petras Dirsė (po mirties), pogr. organ. narys, Alytaus aps. Daugų valsč. 1941-1944 m.

Vytautas Dūda (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Pumpėnų valsč. 1945-1948 m.

Veronika Eidejienė-Petrauskaitė, pasipr. akcijų dalyvė, Šiauliai 1976-1988 m.

Stanislovas Gimbutis (po mirties), partizanas, Rokiškio aps. Svėdasų valsč. J.Tumo-Vaižganto būrys 1944-1949 m.

Sigitas Grigaitis, pasipr. akcijų dalyvis, Marijampolė 1957-1960 m.

Stanislovas Gruodis, pogr. spaudos platintojas, Tauragės aps. Laukuvos valsč. 1945-1951 m.

Albinas Gudiškis, pogr. spaudos platintojas, Kaunas 1970-1982 m.

Aloyzas Jakučinskas, karys, Mažeikių aps. Sedos valsč. 1944 07 – 1944 10

Adomas Jankauskas, partizanas, Trakų aps. Kaišiadorių valsč. 1945-1946 m.

Donata Jarmušienė-Jankauskaitė, ryšininkė, Kauno aps. Vilkijos valsč. 1947-1948 m.

Janina Jonkienė-Kaupaitė, ryšininkė, Rokiškio aps. ir valsč. 1944-1949 m.

Jonas Jurkus (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Viduklės valsč. Plieno būrys 1945-1946 m.

Julius Kadišius, sukilimo dalyvis, Kalvarija 1941 06 22-28

Jonas Kanivolas (po mirties), sukilimo dalyvis, Utenos aps. Debeikių valsč. 1941 06 22-28

Ona Karpavičienė-Kiškytė, rėmėja, Ukmergės aps. Žemaitkiemio valsč. 1944-1951 m.

Vladas Kasperavičius, rėmėjas, Radviliškio aps. Rozalimo valsč. 1946-1954 m.

Emilija Kaupienė (po mirties), ryšininkė, Rokiškio aps. Ragelių valsč. 1944-1946 m.

Vanda Kemeklienė-Vigelytė, ryšininkė, Kupiškio aps. Svėdasų valsč. 1948-1950 m.

Jonas Kisieličius (po mirties), karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 4 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Antanas Kmita (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Kražių valsč. Kęstučio apyg. 1944-1947 m.

Andrius Kmita (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Kražių valsč. Kęstučio apyg. 1944-1953 m.

Teofilė Krikščiūnienė-Kazlauskaitė (po mirties), ryšininkė, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. 1944-1945 m.

Kostas Kvederas (po mirties), rėmėjas, Kretingos aps. Salantų valsč. 1946-1949 m.

Stanislovas Liškauskas (po mirties), partizanas, Utenos aps. Alantos valsč. Žaibo būrys 1944-1945 m.

Veronika Lunienė (po mirties), ryšininkė, Utenos aps. ir valsč. 1944-1946 m.

Boleslovas Mačionis (po mirties), pogr. spaudos platintojas, Alytaus aps. Daugų valsč. 1940-1941 m.

Jonas Makarovas (po mirties), ryšininkas, Kretingos aps. Darbėnų valsč. 1946-1948 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiųskite tel. (8-5) 2314157.

Skaudi sukaktis

2002 12 10 suėjo 60 metų, kai Sverdlovsko kalėjime buvo sušaudytas Nepriklausomos Lietuvos diviz. gen. Jonas Sutkus.

Jonas Sutkus gimė 1893 04 15 Šakių aps., Paežerėlių valsč., Žemlaukio k., Antano Sutkaus ir Agotos Pavalkytės šeimoje. Buvo trečias vaikas po sesers Onos ir brolio Antano, vėliau gimė Pranas.

Tėvai 1900 m. pardavė savo ūkelį ir su šeima persikraustė į Kauną. Jonas baigė 6 gimnazijos klases (1900-1910 m.). 1912 m. Marijampolėje baigė matematikos mokytojų kursus. Iki 1914 m. dirbo Simno valsč., Kalvarijos aps., mokytoju. 1914 m. išvažiavo į Maskvą, kur vaitininko padėjėju dirbo brolis Antanas (būsimasis teatro režisierius). Ten Jonas eksterneu išlaikė brandos egzaminus, įstojo į Aleksejaus karo mokyklą ir buvo priimtas į caro kariuomenę. Baigusiam mokyklą 1916 m. suteiktas pirmasis karininko laipsnis. 1918 m. grįžo į Lietuvą ir

įstojo karininku savanoriu į Lietuvos kariuomenę.

1919 02 13 kovoje sužeistas. Tais pačiais metais suteiktas kapitono laipsnis ir paskirtas I brigados štabo viršininku.

1928 m. paskirtas kariuomenės tiekimo sk. viršininku. 1931 m. jam suteiktas brigados generolo laipsnis. Apdovanotas trimis ordiniais ir trimis medaliais. 1937 m. turėdamas divizijos generolo laipsnį pasitraukė į atsargą.

1939 03 28 – 1939 11 21 – gen. V.Černiaus Vyriausybėje finansų ministras.

Vėliau dirbo Raudonajame Kryžiuje vyr. įgaliotinio pavaduotoju, o sovietinės okupacijos metais – LSSR socialinio aprūpinimo liaudies komisariate.

1941 06 14 suimtas, išvežtas į Sverdlovsko sr., Gari r., Sosvos 47 lagerio punktą. 1942 07 25 Ypatingojo pasitarimo teismo nuteistas mirties bausme. Bausmė įvykdyta 1942 12 10.

Šeima ištremta į Altajaus kr., vėliau perkelta prie Novosibirsko.

Ši skaudi sukaktis primena mums okupantų akciją, įvykdytą prieš 60 m. Vien minėtame Gari 47 lageryje 1942 metų gruodį sušaudyta daug Lietuvos inteligentų tremtinių: prof. P.Dovydaitis, ministrai A.Endziulaitis ir P.Aravičius, kariuomenės teismo plk. J.Matulevičius, diplomatas V.Černeckis, šaulių būrio vadas K.Masėnas ir daug daug kitų lietuvių.

Aldona SUTKUTĖ
Lietuvos kariuomenės karininkų artimųjų sąjungos narė

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Ona Čičiurkaitė-Šiaudinienė 1921-2002

Gimė Švenčionių aps., Naujasalio k., valsčių šeimoje. Tėvai žemę nuomojo. Augo tarp 3 brolių. 1948 05 22 su tėvais ir 2 broliais iš Linkmenų valsč., Antaprūdės k., ištremta į Krasnojarsko sr., Taišeto r., Birusos k. Ten ištekojo, susilaukė 3 vaikų, iš kurių vienas mirė. 1957 m. jos tėvai reabilituoti gražinant turtą ir grįžo į Lietuvą. Motina mirė Sibire. Grįžusi į Lietuvą Ona su šeima gyveno Ignalinos r., Mielagėnų sen., Augustišės k. Gimė trečias sūnus. Dirbo Ramu-

tiškės tarybiniame ūkyje įvairius darbus. Paskutinius 15 metų gyveno Ignalinoje.

Užjaučiame sūnus.

LPKTS Ignalinos skyrius

Ona Vaškaitė 1914-2002

Gyveno Biržų r., Parovejos sen., Medeikių k. 1946 12 13 suimta, iki 1954 04 09 kalėjo Komijos ir kituose lageriuose. Grįžo į gimtąjį Medeikių k., dirbo Medeikių kolūkyje. Buvo suteiktas kario savanorio statusas, apdovanota kariuomenės kūrėjo savanorio medaliu.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Stanislovas Banys 1922-2002

Gimė ir augo Pyragių k., Šiluvos parap., Raseinių aps., daugiavaikėje amatininko šeimoje. Pokariu buvo partizanų ryšininkas. Išduotas, suimtas. Nuteistas 25 m. Vėliau bausmė sumažinta iki 10 m. ir 5 m. tremties. Kalėjo Magadano lageriuose. 1956 m. grįžo į Irkutsko aps., N.Udinsko r., Porogo k., pas ištremtą šeimą. 1958 m. visa šeima grįžo į Lietuvą. Stanislovas vedė, užaugino dukrą ir sūnų.

Palaidotas Tytuvėnų kapinėse.

Jonas Pajarskas 1925-2002

Gimė Drobčiūnų k., Anykščių r., gausioje (augo 10 vaikų) ūkininko šeimoje. Mokėsi Aulėlių prad. mokykloje, Svėdasų vid. mokykloje baigė 6 skyrius. Vėliau mokėsi Joniškėlio žemės ūkio mokykloje. 1944 m. savanoriu įstojo į gen. P.Plechavičiaus Vietinę rinktinę. Pateko į nelaisvę, bet pabėgo. 1945-1947 m. kovėsi Lietuvos partizanų gretose. 1956 01 06 areštuotas, nuteistas 25 m. kalėti. Kalėjo Karagandos lageriuose. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Antalieptės, vėliau Anykščių elektrinėse. Baigė LZŪA ir 1978 m. įgijo moksl. agronomo specialybę. Vedęs užaugino 5 sūnus. 1985 m. išėjęs į pensiją dirbo savo ūkyje. Suteiktas kario savanorio statusas; apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio medaliu. Buvo aktyvus LPKTS Ignalinos sk. narys.

Palaidotas Daugėliško kapinėse.

Užjaučiame žmoną, sūnus, gimines ir artimuosius.

LPKTS Ignalinos skyrius

Angelė Goštautienė 1900-2003

Angelės Meciūnaitės-Goštautienės gyvenimas išvogtas kovos už lietuvių randų. Kartu su broliu Andriumi, kuris 1917 m. buvo slaptas būsimos vyskupo Jurgio Matulaičio sekretorius, vykdė slaptus pavedimus, palaikė ryšius su būsimais Nepriklausomybės Akto signatarais. Perduodavo jiems ne tik lietuvišką spaudą, slaptą korespondenciją, bet ir padirbtus dokumentus numatytiems areštuoti lietuviams.

Už ištikimybę laisvai Lietuvai 15 metų kalėjo Sibiro lageriuose. Būdamą tremtyje pradėjo rašyti prisiminimus. Tai - unikalus prisiminimai, kuriais verta susidomėti istorikams, lietuvių literatūros tyrinėtojams.

A.Goštautienė mirė sausio 13 d. Palaidota Petrašiūnų kapinėse.

Skelbimai

Atsiliepkite

Man 76 metai. Esu II grupės invalidė, negaliu vaikščioti. Buvo ištremtos devynios mano artimųjų ir giminių šeimos, septyni partizanai žuvo. Dabar esu visiškai vieniša. Prašyčiau atsiliepti buvusius tremtinius, dirbūsius kartu su trimis broliais ir seserimi **BALČIŪNAIS** iš Kupiškio rajono, Didžiagrašių kaimo. Jie dirbo Bodaibo aukso kasyklose, Arkioimi. Balčiūnai buvo mano pusroliai. Rašykite **Bronej RUGINIENEI, Svičionių k., Kupiškio r.**

Šiauliečių dėmesiui

LPKTS Šiaulių sk. būstinėje (Žemaitės g. 43) kvieną ketvirtadienį 17 val. veiks **Politiškų diskusijų klubas.**

Kviečiame dalyvauti. Tel. pasiteirauti: (21) 523904.

Norintys konsultuotis teisiniais žemės ir turto grąžinimo klausimais LPKTS Vilniaus skyriaus būstinėje (Pamėnkalnio g. 23/5) prašome parašyti tel. (8-5) 2314379 (pas J. Butrimą). **Konsultacijos vyks nuo vasario 3 d. kas antrą dieną nuo 14 iki 16 val.**

Sausio 26 d. (sekmadienį) 11.30 val. koncerte, Švč. Trejybės bažnyčioje, bus atliktos šv. Mišios, skirtos Broniui KARBOPI-BITEI, Vyčio apygardos paskutiniam žygiui vadui.

3 val. Muzikiniame teatre įvyks minėjimo koncertas Panevėžio buvusių politinių tremtinių choras.

Užjaučiame

Skandalią netekties valandą dėl **Jono Racevičiaus** mirties nuoširdžiai užjaučiu jo žmoną **Marytę Racevičienę.**

Antanas Lukša

Dėl invalidų vežimėlių kreipkitės į Respublikinį invalidų kompensacijos technikos centrą **Vilniuje, Saltoniškių g. 29/3 (Žvėrynas), kab. 212-215, II a. Tel.: direktoriaus – (8-5) 2734796, specialisto – (8-5) 2790189, sandėlio ved. – (8-5) 2721106.**

Turėti šiuos dokumentus: prašymą, invalido pažymėjimo kopiją, paso kopiją ir gydytojo receptą (originalą).

Pažinkime Lietuvą ir jos etnines žemes

Sausio 26 d. 8 val. "Lietuvos ryto televizijos" laidos pėdomis. **Merkinės stebuklingoji gyvybės piramidė, 19-metis Povilas** ("Esu tik vykstančių įvykių vertintojas"). Priimamos tik mažos grupės (iki 15 žmonių). Kaina - 33 Lt.

Vasario 1 d. 6 val. **"Žiemojanti Ryga"**. Aplankysime vokiškąją, švediskąją, latviškąją Rygą, "Motorsmuzeum", "Lido" - pramogų ir atrakcionų parką. Susipažinsime su nacionaline latvių virtuve. Akvalandija - vandens atrakcionų parkas. Kaina - 61 Lt.

Dešimčiai pirmųjų užsiregistravusių turistų - 10 proc. nuolaida.

Kreiptis **Kaune, Laisvės al. 39, II a., 1 kab. Tel.: (8-37) 321593, (8-689) 54571.**